

LEDARE & DEBATT

Hög tid för en ny agrar revolution

Var är lantbruksfrågorna i valdebatten? Styrts politiker av myten att "Sverige lämnat jordbrukssamhället"? Har gastronomi trängt undan agronomi? Här är sju utmaningar som samhället borde bry sig om:

Den första är att matbehovet ökar med 70 procent om 36 år som följd av befolkningsutveckling och av att människor i fler länder vill och kan äta mer. Men skördarna har stagnerat och i stort sett all odlingsbar mark har tagits i bruk. Dessutom exproprieras åkrar för olika "utvecklingsprojekt".

Vad händer när naturens resurser blir knappa? Nobelpristagaren Dan Shechtman har sagt: "Det kommer att leda till stigande priser. Migrationsströmmarna från södra Europa kommer öka drastiskt och risken för krig likaså."

Vad mer är, behovet av jordbruksgrödor för bioenergi och naturfiber i jakten på ett fossilfritt samhälle ökar. Det är den andra utmaningen.

Den tredje är ekologiskt lantbruk. Det vill många ha men är inte lika produktivt – ännu.

FOTO: PER FRANKELIUS

Mirakeloljan för jordbruket?

Den fjärde är att förbättra djurhälsan. Men det kostar och konsumenten vill inte betala.

Den femte är att värna kulturmiljön. Men att köra runt solitärträden, kostar mer.

Den sjätte är att minska stressen, förbättra arbetsmiljön och stärka arbetstillfredsställelsen. Hur rekryterar vi unga när det krävs flera blanketter bara för att

flytta ett får? Och hur ska de få råd att köpa den John Deere de vill ha för stolthetens skull?

Den sjunde utmaningen är lönsamheten. Den minskade med 11 procent under förra året.

Vilka är alternativen? Att minska matsvinnet lär

inte räcka. Hoppa över delikatesser? Nej, konsumenten styrs av tv-kockar. Att öka den ekonomiska köpkraften i världen så mycket att höga framtida matpriser inte skapar någon spänning, är orealistiskt. DNA-tekniken då? Vågar vi? Ska vi be lantbrukarna arbeta mer?

Enda alternativet är innovation, och det ska inte förväxlas med förbättringar. Nationalekonomen Joseph Schumpeter sa: "Du kan göra hur många förbättringar som helst av konceptet häst och vagn, men du får aldrig någon ångmaskin."

Den goda nyheten är att Sverige skulle kunna bli en global spelare inom grön innovation. Ett exempel är precisionsjordbruk. SLU håller världsklass. SmartPlanes fältkarterar med förarlösa flygplan – och Medin med helikopter. Gothia Redskaps Cameleon har fantastisk kamerastyrning.

Men innovationskraften får inte utlopp i dag. Regeringen borde kraftsamla kring en ny agrar revolution som möter alla sju utmaningarna. Det går om vi vill. Nyckeln är samarbete mellan forskare och praktiker.

Per Frankelius

Linköpings universitet, Grönovation

MITT**DEBATTEN**